

Česká asociace odpadového hospodářství

Nejdůležitější změny odpadového zákona z pohledu ČAOH a jejich dopad na ekonomiku OH

**Ing. Petr Havelka
výkonný ředitel ČAOH**

Pět podstatných a aktuálních témat

- * 1. oběhové hospodářství
- * 2. legislativní změny
- * 3. studie energetického využití odpadů
- * 4. poplatky
- * 5. TZS
- * závěr

Téma 1 - Oběhové hospodářství

* **Evropská komise** připravuje nový více ambiciózní balíček k oběhovému hospodářství; hotov by měl být ke konci roku 2015; cíle bude třeba přenést do národní legislativy

* **Podle EK** má být důraz kladen na podporu **prevence vzniku odpadů, třídění, recyklace a další úpravy odpadů**. Redukovat by se mělo nakládání s neupravenými a směsnými odpady - zdanění skládkování a spalování odpadu ve spalovnách směsných komunálních odpadů

* Nové projekty skládkování nebo spaloven odpadu nechce komise dále podporovat

Europoslanci požadují:

* zvýšit míru recyklace komunálních odpadů na 70 % do roku 2030 (nyní EU 40%)

* zvýšit míru recyklace obalů na 80 % do roku 2030 (nyní EU 65 %)

* po roce 2020 spalovat pouze nerecyklovatelné odpady (suroviny)

* zastavit financování výstavby nových spaloven z EU fondů

* měřit vliv na životní prostředí spojený se spotřebou v EU od roku 2018

* jako nezávazný cíl zvýšit surovinovou produktivitu EU o 30 %

Téma 2 – Legislativní změny

Novela zákona o odpadech číslo 229/2014 Sb.

- * **Zavedení povinnosti obcím umožnit občanům třídít k papíru plastům a sklu navíc ještě BRKO a kovy – [pozitivní opatření – podpora ČAOH](#)**
- * **Zpřísnění sankční části zákona ve vztahu ke sběrnám kovů – možnost odebrání souhlasu k provozu již po prvním porušení povinností souvisejících s výkupem kovů – [pozitivní opatření – podpora ČAOH](#) (nesouhlas se zákazem výkupu od FO; jako variantní opatření ČAOH navrhla zavedení bezhotovostních plateb při výkupu kovů)**
- * **Zákaz skládkování [SKO](#) a využitelných odpadů k roku **2024** – [souhlas se zákazem skládkování využitelných odpadů](#); k SKO musí být stanoven parametr (např. výhřevnost); není možné stanovit zákaz pro veškerý SKO – část není využitelná; k termínu – EU teprve navrhuje zákaz, a to k roku **2025** a jen pro [využitelné odpady](#)**
- * **Razantní snížení množství odpadu využitelného na zabezpečení skládky bez poplatku z **25% obj. (tedy cca 43% hmot.) na 20% hmot.**; zásadně negativní odpad na průmysl a původce odpadů – nárůst nákladů o stovky milionů až miliardy Kč**
- * **Novela neprošla standardním leg. procesem; nevedla se žádná diskuze – zásadní body do ní byly načteny na poslední chvíli ze strany vládního poslance**

Téma 3 - Studie ČAOH – energetické využití

Důvody:

- * omezení skládkování odpadů v ČR
- * splnění cílů OH EU + nová strategie oběhového hospodářství
 - * výroba TAP kombinuje využití a zpracování dalších složek z procesu výroby TAP – BPS, kompostárny, materiálové využití apod.

Varianta 1 – ZEVO pro **100 tis. t SKO/rok**, celkový tepelný příkon **39 MW**

Varianta 2 - „monozdroj na TAP“ – zařízení pro energ. využití TAP pro **67 tis.t TAP/rok, 100% TAP, tepelný příkon 40 MW**

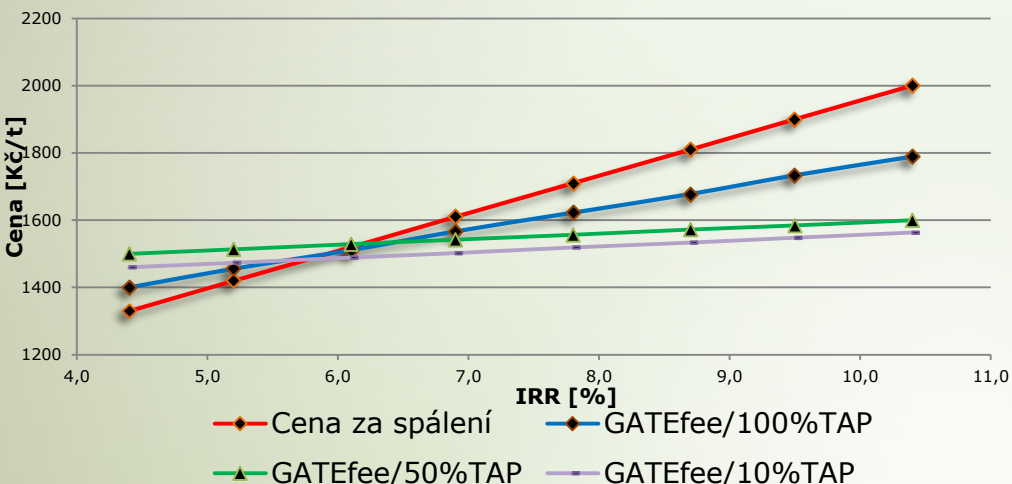
Varianta 3 – spoluspalování TAP s hnědým uhlím ve stávajícím uhelném kotli s jmenovitým parním výkonem 150t/h (uvažovaná rekonstrukce práškového granulačního kotle na fluidní lože (BFB) + čištění spalin + systém nakládání s palivem), spotřeba **132,4 tis. t/rok, 50% hmot. TAP v palivovém mixu (tj. 66,2 tis.t TAP/rok)**

Varianta 4 - spoluspalování TAP ve stávajícím uhelném fluidním kotli s jmenovitým parním výkonem 150t/h (uvažovaná nezbytná úprava stávajícího fluidního kotle), spotřeba **141 tis. t/rok, 10% hmot. TAP v palivovém mixu (tj. 14 tis.t TAP/rok)**

Všechny varianty splňují definované limity z hlediska ochrany ovzduší stanovené pro spalovny odpadů

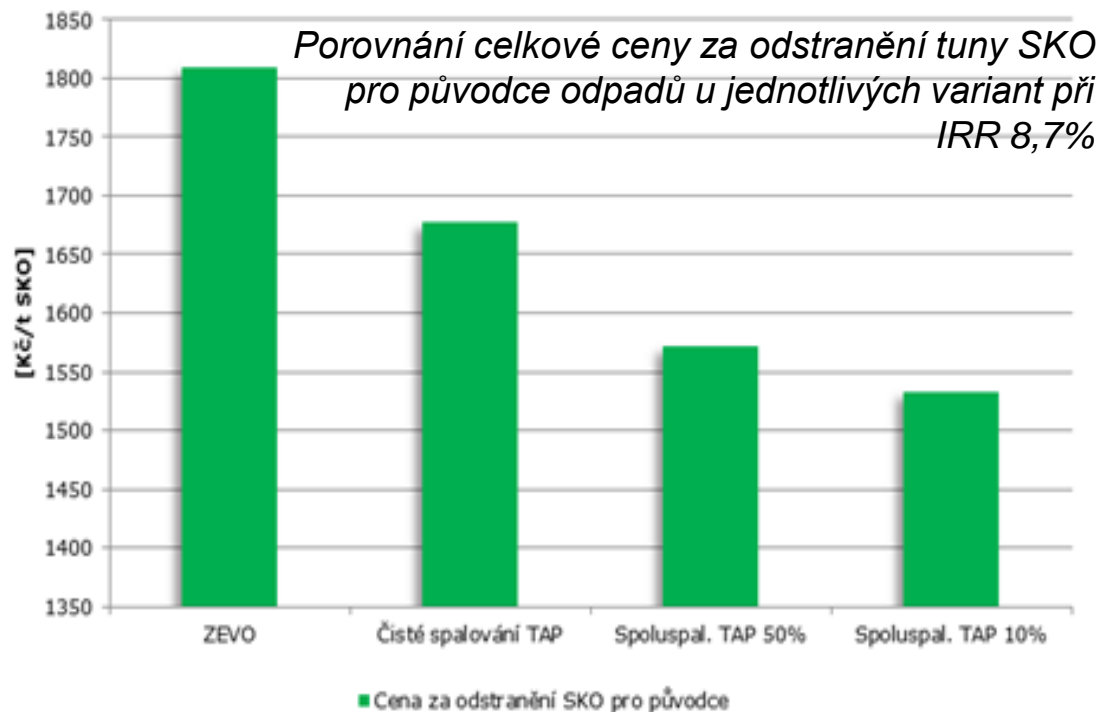
Porovnání

Závislost výnosnosti investice na výši ceny za využití odpadu

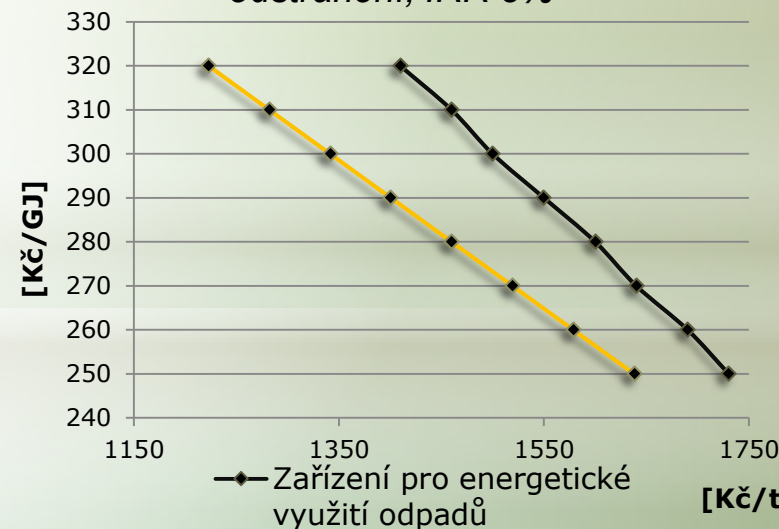

Cena za spálení TKO ve spalovně (ZEVO) při cenách tepla

Cena tepla bez DPH	cena za spálení SKO bez DPH	Cena za spálení SKO s DPH
250 Kč/GJ	1810 Kč/t	2190 Kč/t
150 Kč/GJ	2270 Kč/t	2750 Kč/t
80 Kč/GJ	2590 Kč/t	3130 Kč/t

Závislost ceny tepla na poplatku za odstranění, IRR 8%

Závěr studie + shrnutí

- * Z hlediska původce je **levnější systém energ. využití TAP** než SKO
- * **Výroba TAP** – zahrnuje **chtěné třídění a úpravu odpadů**; SKO a cesta spaloven znamená nakládání se směsným odpadem bez úpravy
- * **Investiční náklady jsou nižší u TAP** než u spalovny
- * V případě provozní podpory elektřiny či zvýšení ceny silové elektřiny je **varianta s TAP rentabilnější**
- * **Využití TAP nevyžaduje takové navýšení poplatků za odpady** jako varianta výstavby nových spaloven
- * **současný reálný potenciál spoluspalování TAP je do 10 tis. tun/rok** (mimo cementárny), **reálný budoucí potenciál je cca 370 tis. tun/rok** (v případě realizace nutných doprovodných investic - čištění spalin, měření emisí atd.); **teoretický cca 570 tis tun/rok**

Téma 4 - Poplatky

Zdroj: CENIA, Zpráva o ŽP ČR 2013, 14

	Celková produkce všech odpadů [t]	Celková produkce komunálních odpadů [t]	Celková produkce odpadů na obyvatele [kg/obyv.]	Produkce komunálních odpadů na obyvatele [kg/obyv.]	Produkce SKO celkem na občana [kg/rok]
2010	31 811 245	5 361 883	3 024,7	509,8	314,3
2011	30 672 123	5 388 058	2 922,1	513,3	306,8
2012	30 023 111	5 192 784	2 856,8	494,1	293,3
2013	30 620 616	5 167 805	2 913,3	491,7	286,0

Zdroj: Eurostat (ČR dle ČSU)

Celkem uloženo KO na skládky v 2012 (Eurostat 2012)

- sládkováno bylo **174 kg na obč. a rok**

Téma 4 – Poplatky

Ekonomická analýza dopadů navrhovaných změn

Zákaz skládkování je již stanoven v české legislativě

- * množství skládkovaných odpadů stále klesá – od roku 2009 (64%) do 2012 (53,6%) pokles o více než 1 milion tun; meziročně z roku 2013 (52,2 %) do 2014 (48,3 %) další pokles o 3,9 %
- * nyní je třeba zaměřit se na splnění budoucích recyklačních cílů EU

MŽP navrhuje navýšení skládkovací daně o 100% a 200% (1000 Kč v r.2020 a 1500 Kč v r.2024) - daň přitom platí vždy výhradně původce (obce, firmy). Tato zásadní zdražení logicky přinese úměrné dopady na původce odpadů.

Předchozí analýza MŽP byla opakovaně z mnoha stran kritizovaná

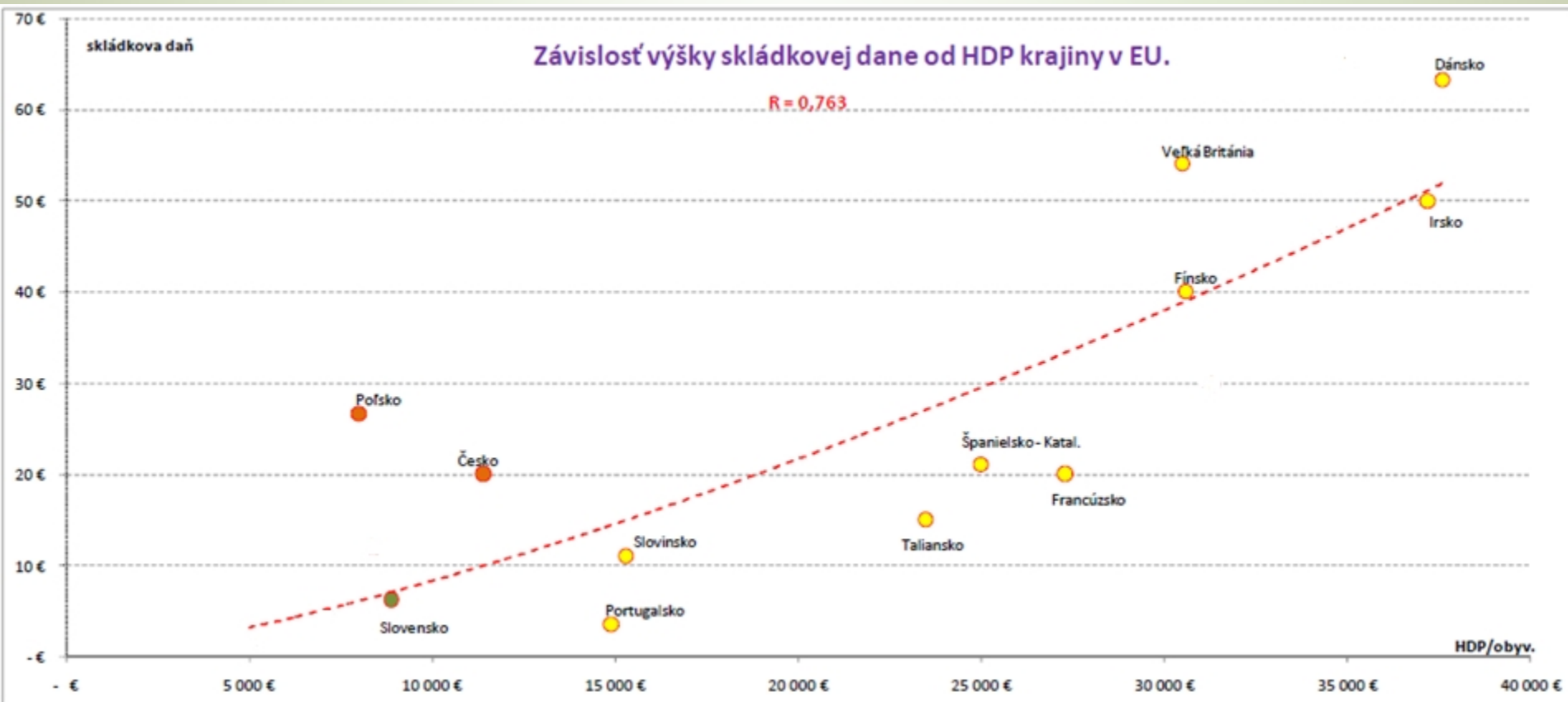
Nyní je stanoveno, že k novému zákonu je třeba vyhotovit podrobnou analýzu dopadů jednotlivých navrhovaných opatření, včetně podrobného kvantitativního vyhodnocení

- * Zatím nebyl proveden žádný výpočet potřeby zdražení – je prokázáno, že finální zdražení na míru cca 700 Kč u směsných odpadů a nižší míra zpoplatnění u upravených a nevyužitelných odpadů je plně motivující k širokému odklonu odpadů od skládek do zpracovatelských zařízení (příklad Polsko); tuto míru zdražení navrhuje dlouhodobě i ČAOH, a to dle zkušeností zpracovatelských firem
- * Pro cestu podpory výstavby nových spaloven je třeba zdražení minimálně dvojnásobné – 1500 Kč; je však otázka zda je nezbytné jít cestou nejnákladnější odpadové technologie; navíc v době, kdy EU ji již nedoporučuje a stanovuje cíl 70 % recyklace komunálních odpadů, který je spalovny zásadně omezujícím faktorem
- * Podstatné je také srovnání výše poplatku se skládkovými daněmi v EU ve vztahu k paritě kupní síly, či HDP jednotlivých států

Téma 4 – Poplatky

Výše skládkovacích poplatků v EU

Na grafu je uvedeno srovnání **výše zpoplatnění skládkování odpadu** ve vztahu k **hrubému domácímu produktu** příslušných zemí.

Téma 5 - TZS

Důvody k využití

- * **zamezení ohrožení povrchových vod a znečištění podzemních vod**
 - * překryv aktivních vrstev odpadů, výstavba hrázek nebo terénních lavic, které jsou po obvodu prostoru, kde je ukládán odpad, oddělení sektorů - jejich ohrázkování
- * **stabilizace skládkového tělesa a svahu** skládky proti sesuvu odpadu a možnosti úniku odpadů (např. od fouknutí)
 - * omezuje sedání skládky, chrání jí proti účinkům vnitřních a povrchových vod a proti povětrnostním vlivům
 - * TZS je základní skelet tělesa skládky splňující stavební požadavky na jeho stabilitu a tvaruje těleso skládky (vyrovnávání nerovností), šetří štěrk, kamenivo, zeminu apod.
- * **řízené odplynění** tělesa skládky nebo jeho části - podpora tzv. pasivního odplynění, optimalizace vlhkosti ve skládce
- * **zamezení znečištění ovzduší a omezení přístupu vzdušného kyslíku** do tělesa skládky, překrývání 10 - 30cm denně na zhutněnou vrstvu odpadu (zamezení úletu, samovznícení vlivem slunečního záření, teplotou odpadu nebo vlhkostí, zápach, prašnost) + **při požáru** pro dokonalé uhašení
 - * pro únik pachových látek a látek degradující ozonovou vrstvu používán kompost (funkce biofiltru)
- * postupné budování **vnitroskládkových komunikací** souběžně se zvyšováním a rozšiřováním tělesa skládky
- * přípravné práce na budoucí rekultivaci plochy skládky a svahů skládky

Téma 5 - TZS

Historické legislativní nastavení

Legislativa byla vždy stanovena primárně **za účelem zajištění co nejvyšší reálné míry bezpečnosti provozování a zajištění těles skládek odpadů** a nikoli primárně s cílem výběru poplatků (daní) od původců odpadů.

- * Odpadové hospodářství v ČR bylo poprvé upraveno zákonem č. 238/1991 Sb. a ve vztahu k poplatkové povinnosti v odpadovém hospodářství zákonem ČNR č. 62/1992 Sb.
 - * dle ust. § 2 odst. 6 se **poplatky neplatí za zeminu a hlušinu pro TZS podle provoz. řádu**
- * zákon č. 125/1997 Sb.
 - * **neomezuje množství odpadů na TZS**, pouze vymezuje povinnost postupovat v souladu s projektem skládky a jejím provozním řádem (§29 odst. 3 zákona)
- * zákon č. 185/2001 Sb.,
 - * původně neřešil množství odpadů na TZS
 - * 1. zmínka o limitech pro množství materiálu na TZS byla uvedena ve vyhlášce č. 294/2005 Sb. v §6 odst. 3 - bez ohledu na to, zda je jako materiál TZS použit odpad nebo materiál mimo režim odpadů **25 % objem. (tj. cca 43% hmot.)** všech odpadů uložených na skládce za kalendářní rok.
 - * novelou č. 229/2014 Sb., v §45 odst. 3 omezení TZS na **20% hmot.**

Téma 5 – Rizika TZS

PRO PROVOZOVATELE

- * reálné ovlivnění bezpečnosti provozu skládek
 - * nelze zprůměrovat zařízení – rozdílné podmínky a požadavky na provoz jednotlivých fází skládky, vč. nepředvídatelných havarijních stavů
 - + např. projektovaný tvar skládky (vč. sklonu svahů, místní specifika), úroveň zahloubení / převýšení skládky vůči okolnímu terénu, skladba a množství jednotlivých druhů odpadů
 - * podmínky by měla řešit primárně projektová dokumentace každé skládky a následně provozní řád skládky
 - * např. navýšení nákladů pro původce v posuzovaných 18 katalogových číslech z materiálu CeHO znamená dopad ve výši 232 769 632 Kč

PRO PŮVODCE

- * razantní navýšení cen za uložení zejména NO, ale i ostatních odpadů na skládky
- * původcům odpadů se nebudou moci v případě odpadů, které jsou vhodné na TZS, snižovat náklady na zákonné naložení s odpadem, nebude prostor pro vytváření akceptovatelné ceny
- * navýšení cen stávajících schválených projektů
- * zhoršení konkurenceschopnosti českých výrobních firem, oproti firmám v ostatních státech EU

Téma 5 – Rizika TZS

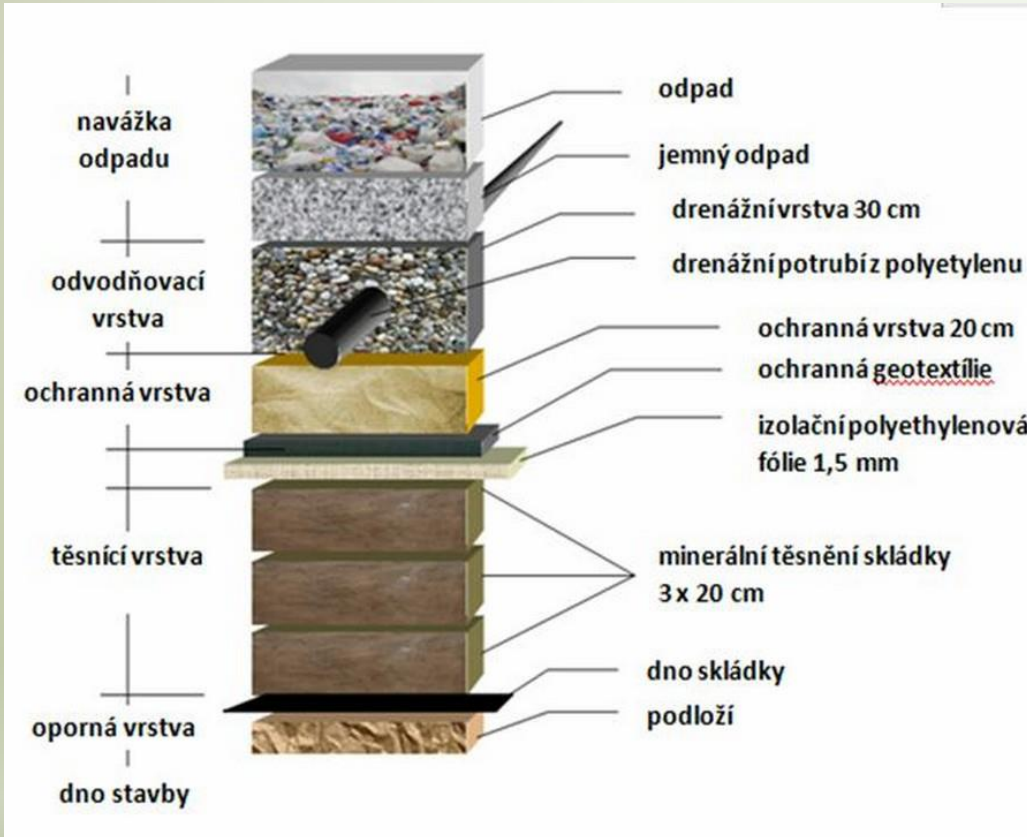
PRO STÁT

- * riziko navýšení počtu černých skládek **závažné negativní environmentální dopady – riziko, že původci odpadů budou hledat levnějšími způsoby, včetně ukládání odpadů mimo povolená a zabezpečená zařízení**
- * **dopady na konkurenceschopnost českého průmyslu**
 - * Kovohutě Příbram nástupnická, a.s. postrádá v seznamu kat. čísel např. strusky z prvního a druhého tavení v oblasti pyrometalurgie olova (katalogové číslo 10 04 01). dle hrubého odhadu navýšení poplatků za skládkování v relaci **až cca 70 miliónů Kč ročně**
- * z ekonomických důvodů místo odpadů vhodných na TZS využívání primárních suroviny (písek, kamenivo, těžená zemina, apod.)
- * řešení sanací starých ekologických zátěží – zásadní navýšení ceny pro stát

NELZE IGNOROVAT

- * Není zřejmá objektivní nutnost a výhody navržené změny, jak v rovině environmentální, tak ani v rovině ekonomické; zřejmé a prokazatelné jsou naopak nevýhody
- * ČR poplatky za **uložení nebezpečných odpadů** na skládky stanoveny ve výši **6200 Kč** za tunu (nejvýše na světě, 2. Belgie má 1780 Kč/t)

Téma 5 - TZS Řešení

Požadavky na vlastnosti odpadů použitelných jako technologický materiál k TZS:

- * vyplývají z projektové dokumentace dané skládky
- * uvedeny ve schváleném provozním řádu skládky - navrhuje projektant nebo vlastník skládky **po odsouhlasení příslušného stavebního úřadu**
- * posouzení a schválení je v kompetenci *správního orgánu (příslušný ku)* - může stanovit pro každou skládku samostatný seznam

- * v minulosti byl na půdě MŽP **dojednán akceptovaný kompromis na hodnotu 35% hmotnosti**, MŽP samo jej hájilo
- * v novém ZO chce MŽP prosadit znovu pouhých **20% hmot.**, které však zcela neodpovídá **reálným možnostem praxe**
- * ČAOH prosazuje změny v nastavení TZS tak, aby bylo **efektivně kontrolovatelné**, zároveň odpovídalo možnostem a podmínkám praxe a bylo **nákladově akceptovatelné** pro původce odpadů, zejména český průmysl

ČAOH navrhuje

- * Orientaci OH v ČR na **větší třídění a materiálové využití odpadů, včetně úprav směsných odpadů** a ekonomicky **smysluplné cesty energetického využití energeticky bohaté části upravených odpadů**, nikoli spalování celého obsahu černých popelnic
- * **Omezit dotace** (deformují trh) a přesunout podporu na systém tzv. bezúročných půjček – případně dotačně podporovat fáze výzkumu a inovací, nikoli samotné principy podnikání v sektoru
- * V legislativě zajistit **technologickou neutralitu a tržní a konkurenční prostředí** – přináší tlak na nízkou cenu služeb pro původce odpadů
- * **Evropský princip blízkosti** – orientace na lokální investičně nenáročná zařízení bez dlouhých dojezdových vzdáleností; odpady je třeba zpracovávat pokud možno v regionech, nikoli nezpracované převážet na velké vzdálenosti; podpora zaměstnanosti, tvorby národního produktu, apod.
- * **Ekonomická analýza** - zcela reálný předpoklad splnění evropských cílů za ceny významně nižší, než je hladina nezbytná pro velkokapacitní technologie na neupravený směsný komunální odpad; sociálně únosná varianta zdražení v progresi **o cca 100 Kč / 3 roky** na finální hranici **700 Kč v roce 2020**
- * **Potřeba vyhlášky k TAP** (podobně jako Itálie, Slovensko, Rakousko)
- * Potřeba stanovení rozumného a ekonomicky realistického **nastavení pro TZS**

Ing. Petr Havelka
výkonný ředitel

www.caoh.cz

